

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. X. Tobias uterque divinis beneficiis mirè gratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Quanti, ô Deus, jacent captivi vario scelere contaminati, quos vitiorum consuetudo incolita, societates prava, & mali affectus custodiunt, ne carceres effringant. Catenâ geminâ, *Dulcedo peccati, & Horror penitentia.* His ligantur, ne ad veram animi libertatem evolent. Innet tor ac tanta corporis animique pericula sepe cogitatio nulla de Deo, de inferis, de cælo nulla. Heu miser! & cæci! Luce crastinâ ducentur; jam hiant inferi & expectant; animi salus agitur æterna; Æternitas vicinissima est. Si malus est obitus, immortalis sequitur interitus. Et quomodo tandem nil horum metuunt? Quia dormiunt. Monet Angelus, Ecclesiastes urget, conscientia vellicat, homines proberi erudiunt, & cavere jubent; Non cavent, quia dormiunt: Exempla sub oculos ponuntur sanctiora, ingeruntur libri, memoria mortis inculcatur. Sed frustra: Oculi sunt clausi; dormiunt. Tandem adest excitator Deus, & gravi morbo, aut grandi pecuniâ damno, aut acerbo casu alio dormientis pigrum latus tundit, fel inspergit, acerba redditur vita, evanescit voluptas, tædet vivere. Hic jam panduntur oculi, jam vigilant, jam cernitur adstare Angelus. Quod si nec percussus quidem evigilet, non jam inter dormientes, sed inter mortuos numerandi. Quibus fel istud nil adfert melas, jam depositi, jam conelamati sunt: moriantur, abeant, quod aded festinant. Evigilabunt demum, sed nimis serò. Sepulcro purpuratus, elevans oculos suos, vidit Abraham, sedulo à longè, sed vidit, cum jam esset in tormentis. Vera quidem, sed fera nimis vigilia. Sed hoc ipsum Petri dormientis speculum vertamus; alia & meliora cernemus.

Petrus inter milites duos sibi proximos jacet, duplici catenâ vincetus, jam capitis damnatus, die alterâ supplicio afficiendus, ille tamen tranquillâ conscientia, exclusis curis, omni metuposito securus dormit, ac si mollissimo cubaret lectulo, in hominis amicissimi cubiculo: Ita profus placidissime conquiescit & respirat, qui divinam providentiam erectâ mente considerat, & illud alto pectore gerit infixum: Ita Deo visum est, ita supremo Numini placet, ut hoc, & hoc, & illud atque istud patiar. Lubens volens. Hic certè dormit suaviter, licet ærumnarum medius agat; nam velut tuissimâ navi recubatur, quâ vel dormiens provehitur semper tam magnis itineribus, quàm turis. Navarchum habet Deum, cui se suâque omnia plene commisit. Ita Jacob indormit saxo, & amantissimo pascitur spectaculo. Ita idem fatali lectulo jam compositus ad mortem placidissime supremam horulam expectavit. Quod divinâ paginâ dicunt *Adoravit Israël Dominum, conversus ad lectuli caput.* Quod septuaginta Interpretes ita efferunt: Adoravit Israël summitatem virgæ ejus. Providentiâ divina lectulus est suavissimus consideranti eam. Hic sine metu securus conquiescit, quisquis divinâ se providentiâ integre committit. Supplicia & pœnæ omnes, quibus hic afficimur, patris amantissimi virgæ sunt, quibus ad cælestem sapientiam erudimur. Idcirco Hebræorum regum optimus: *Virga tua, inquit, & baculus tuus ipsa me consolata sunt.* Hæc alios terrent & dejiciunt, me consolantur & erigunt, aliis molestiam & fastidium, jucunditatem mihi pariunt & gaudium, me docent & illuminant.

Tolle igitur tecum ex isto felle, est enim necessarium. Morder quidem, & urit, sed oculos aperit, visum restituit. In Tobia Triumvirorum hæc tertio id cernere licebit. Tobias pater, cum ejus oculos hoc felle piscis linitisset filius, *sustinuit quasi dimidiâ serè horam, & cepit albugo ex oculis ejus, quasi membrana ovi egressa. Quam apprehendens Tobias traxit ab oculis ejus, statimq; visum recepit.* Extemplo senex optimus in divinas laudes effusus: *Benedico te Domine Deus Israël, inquit, quia tu castigasti me, & tu salvasti me.* Cæcitatâ meæ causam non fortunæ malæ, non hirundinibus, non eventui fortuito impingo: Tu castigasti me, perinde ac si hirundinem sordes in oculos

A meos tuâ manu coniecisses. Quidquid hoc mali fuit, à te fuit: Tu hoc fecisti, tu visum, quem dederas, jure ademisti in meam cogitationem justissimam. Tu meæ cæcitatâ auctor, tu meus, & omnium hominum castigator es æquissimus. Tibi ad inferendam mihi cæcitatem hirundines pro instrumento sunt famulata. Sicut igitur mihi à te visus cæcitas est immissa, ita etiam à te solo sanitas est restituta, & visus redactus, illitum fel palpebris instrumenti vicem habuit. Tu castigasti sicut filium amantissimus pater. Scio, *Quem diligit Dominus, Prov. cap. 3: corrigit, & quasi pater in filio complacet sibi.* Tu quoque salvasti me. Tibi uni ut medico longè peritissimo sostrum debeo. Eadem manus tua, & vulnerat & sanat.

Atque hæc talis cogitatio totum hominem mirificè illuminat. Ita cogitemus, ita loquamur: Hæc amaritudo, Domine, hæc afflictio, hæc ærumna, hæc calamitas & ægritudo, à te uno & solo est; te auctore, te volente ac jubente hoc mihi contingit. Ita fieri melius tibi visum, quàm non fieri. Scio, ab omni æternitate voluisti, ut ego hoc, & hoc, atque hoc quoque paterer. Patiar libenter, quia tu voluisti me istud pati; quia tibi sic placet. Tu castigasti me, tu salvasti me.

Tobias visum jam restituito, actisq; Deo gratias: *Et Tob. cap. 15: ecce, inquit, ego video Tobiam filium meum.* An non suam quoque conjugem, filii ductorem, suam familiam vidit? An Tobias vidit utique & ista. Sed oculis singulariter in filium defixis: video, inquit, hominem mihi charissimum, & alterum me, proximum mihi. Ita homo cujus oculos fel illitum afflictionis: Nunc demum, ait, Deum meum video, & me ipsum: Nunc agnosco, quàm paterno animo me corripas. Urit quidem fel tuum, sed oculorum tenebras extergit: ita suam quilibet paupertatem, suas ita miserias cernit, & oculos identidem ad te Deum refledit. *Benedictus Deus Dominus Israël, quia tu castigasti, & tu castigando salvasti.*

Non tantum æctum felle mixtum Christus præbibit, sed & nobis eundem felle calicem propinavit; respondendum est propinanti. Hic illud legis est certissimæ: Aut bibe, aut abi: Lex ista, teste Tullio, in Græcorum convivii obtinebat. Istius moris Diogenes Laërtius mentionem injiciens: At nostri Mnæmones, inquit, hæc quoque leges præscribunt. Aut bibe, inquit, aut, hunc cantharum, quantum est, in caput impingam tuum. In cenâ jam profanâ poculum oblatum non respicimus, & Christo ad suum calicem bibendum exhortanti oblectabimur? Hunc morti jam vicinus nobis omnibus destinavit. Ita enim inter olivea Patrem rogavit: *Transseat ad me calix iste; ad meos à me transeat; & ipsi felleum hunc potum hauriant meo honori, suæ salutis.*

Hic ego Christianos omnes Angeli verbis altum in clamo: Tollite vobiscum ex isto felle, est enim necessarium. Nemo abnuat, nemo tergiversetur, aut gravatè id faciat. Frustra reculamur. Bibendum & respondendum est. Aut ergo bibite, aut abite, cum Christo partem nullam habituri. Fel istud afflictionis oculos claros, acres, vegetos reddit; tam Dei, quàm sui ipsius notitiam ingerit. Initium veræ sapientiæ, desiderare Deum, & seipsum nosse.

CAPUT X.

Tobias uterque divinis beneficiis mirè gratus.

Abellarius è cælo herum suam Tobiam in viâ instruens: *Vbi introieris, inquit, domum tuam, statim adora Dominum Deum tuum, gratias agens ei.* Perinde si dixisset: Mi Tobia hoc agamus ante omnia, divinatorum beneficiorum memores simus. At nunquam erimus grati, nisi statim simus. Qui gratè beneficium accepit, Deo primam

Tob. cap. 11: vers. 7.

Pro beneficiis divinis ante omnia grati agende

primam ejus pensionem solvit. Quamprimum igitur paterna domum pedem intuletis, mox Domino Deo tuo gratias memineris. Magnis & compluribus à Deo beneficiis aucti sumus. Iter sani confecimus, pecuniam mutuo elocatum referimus, uorem censu & virtutibus dotatam adducimus, unâ cum grandi familia, parenti collyrium reportamus. Omnia nobis è voluntate Dei prosperè successerunt. Simus grati. Optima momenti paruit integerimè Tobias. Quod facer historicus affirmans: *Cumque ait, adorassent Deum, & gratias egissent, confederunt.* Itaque in rebus omnibus, & ante omnia, de que omnibus beneficiis jugiter Deo gratia sunt agenda, quod capite isto explayabimus.

I. Deus Creatōnis beneficiū septimo quovis die voluit esse veneratio- ni.
Gen. cap. 2. vers. 2.
Num. c. 28. v. 11 & 18.

Exod. c. 12. vers. 14.

Gratiarum actio utilis.

Sancta,
Isaia c. 38. vers. 9.

Psal. 135. psalmo toto vices septies hoc repetit.

Joan. cap. 6. vers. 11.
Idem cap. 1. vers. 41.
Luc. cap. 22. vers. 19.
Marci c. 14. vers. 23.

Necessaria.

§. I.

I. Deus sub ipsa conditi Orbis principia Creationis beneficium septimo quovis die veneratōni esse voluit, singulari, gratiaque ejus diei memoriâ. Quod Moses asserens: *Complevitque Deus, inquit, die septimo opus suum, quod fecerat, & requievit die septimo ab universo opere, quod pararat.* Hoc sui laboris præmium semper exegit Deus, gratiam animus. Ita Gubernationis divinæ ac Conservationis beneficium mensibus singulis restaurari jussit. Huius rei dies festus Neomenias decretus. Ita beneficium libertatis post servitutem Ægyptiam concessa, quot annis celebrando Phasè recolit præcepit. Data legis memoriâ Pentecoste reducebat. Ob ministratam annis quadraginta alimoniam è caelo festi dies tabernaculorum instituiti, qui habitatae solitudinis monebant. Primitiæ, decimæ, stata certis ceremoniis sacrificia hoc uno sine imperata sunt, ut beneficiorum memoria identidem refricaretur, ne unquam gratus animus & gratiarum actio deesset.

II. Gratiarum actio utilis, sancta, necessaria. *Utilis* profus est, nam prima gratiarum actio, quid aliud est, nisi alterius & secundi beneficii suavis petitio atque impetratio. Beneficiorum mater gratitudo. Verbo veteri jactatur: Ferrum ferro acuitur, simile simili delectatur, donum dono honoratur, obsequium obsequio paratur, beneficium beneficii memoriâ excutitur. Ista mutuis crescunt adminiculis. Gratus animus novis identidem beneficiis ornatur.

Sancta est gratiarum actio. Rex Ezechias, ut primùm è letali morbo revaluit, amplissimam gratiarum actiōnem non verbis solum, sed & scriptis consignavit. Quod *Isaias* vates testatus: *Scriptura, inquit, Ezechie regis Iudæ, cum agrotasset, & convalesceret de infirmitate sua.* Nam statim rex optimus hoc retributa valetudinis beneficium publicis monumentis mandavit jussit, ut ad posteros etiam ejus memoria propagaretur. Quoties Rex David gratissimo in Deum affectu recentissimâ veterum beneficiorum memoriâ exclamans: *Quid retribuam Domino, inquit, pro omnibus, quæ retribuit mihi. Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in æternum misericordia ejus.* Quod amplius, Christus ipse absolutissimum virtutis specimen gratias agendo velut voce prævit: In desertis locis quinque millia virorum pisce & pane refecturus: *Accipit panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus.* Lazarum à morte reducturus ad vitam: *Pater, ait, gratias ago tibi, quoniam audisti me.* Suum corpus & sanguinem in cibum ac potum daturus: *Accepto pane gratias egit.* Pari modo, *Et accepto calice gratias agens dedit eis.* Sancta est gratiarum actio, quod suo nos exemplo Christus docuit.

Sed & *Necessaria* est gratiarum actio tam frequenter in novâ & veteri lege, nostro bono imperata. Hoc unicum habemus, quod tantis totaque Dei beneficiis rependamus, gratias agere. Deus infinitè bonus, & qui bonorum nostrorum non eget, hoc tamen pretium nostræ gratiarum actioni posuit, ut eo pretio beneficia quodammodo exæquemus, & æquale aliquantula pro-

portione reddamus æquali. Idcirco Augustinus ad affidam gratiarum actionem impulsurus: *Cultus Dei, ait, in hoc maxime constitutus est, ut anima ei non sit ingrata. Unde in ipso verissimo & singulari sacrificio, Domino Deo nostro gratias agere admonetur.*

III. Gratia beneficia non secutæ beneficiorum fontem penitus exhauriunt. Nos, hac in re promptissimi solemus dicere: Ohe, non agit gratias, me benefactorem non habebit unquam amplius. Ego meos panes, meum butyrum, vinum meum in ingratos non effundam: Vale, vale mortaliem ingratiſſime, impoſterum à me nec obolum extundes. Hæc nostra in ingratos non iniqua est sententia. Ita & Deus multo potiori beneficium manum subducens: Tu ingratus, dixerit, nec istud quidem mercedula tuo benefactori reddis, ut gratias agas. Auferam ergo quæ in te contuli beneficia, dotibus, quibus te ornaveram, spoliabo, deinceps mea dona in alios divisurus, te excluso. Quod Bernardus atè affixurus animo: *Peremptoria res, inquit, est ingratitude, hostis gratia, de seipſo inimica salus. Dico ego vobis, quoniam pro meo sapere, nihil ita displicet Deo, præsertim in filiis gratia, in hominibus conversationis, quemadmodum ingratitude. Vias enim obstruit gratia, & ubi fuerit illa, jam gratia accessum non invenit, locum non habet. Felix qui ad singula dona gratia redit ad eum, in quo est Christum plenitudo omnium gratiarum: cui dum nos pro acceptis non ingratos exhibemus, locum in nobis facimus gratia, ut majora adhuc accipere mereamur. Omnino enim sola nos à profectu conversationis impedit ingratitude nostra, dum quodammodo amissum reputans datur, quod ingratus accepit, cavet sibi de seipſo cetero, ne tantò præra amitteret quanto plura conferret ingrato. Felix proinde, qui etiam pro quibusque minimis beneficiis, non minimas refert gratias.*

Animus ingratus est urens ventus, qui omnem divinæ pietatis fontem exsiccat. A rebus creatis aliis licet hoc discere. Si arbor hortulano suo non respondeat, si terram infecunda occupet, si fructus nullos reddat, succiditur: si ager coloni sui vota non expleat, si non multa gratiarum millia rependat, ut effærum ac detarigratum solum deseritur. Ager revera gratus tricies, sexages, centies pro granulo vel unico gratias agit. Ita beatus Lucas: *Et ortum, inquit, fecit fructum centuplum.* Ita flores & herbæ cum eliquantur igni, mox succos & liquores medicos per vitreum siphonem in subiectum vas exsulant. Ita nos peræquè statim accepto beneficio meritam benefactori gratiam persolvamus. Ubi differri grates & procastinari incipiunt, ibi languet gratus animus: *Deo gratias tardum, est pane nullum.* Hanc ob Deo gratias causam Angelus Tobia singulari monito instillans: *Stratum, inquit, adora Dominum Deum tuum, gratias agens.* Gratiarum actio si est vera, est celerissima. Qui gratus futurus est, statim dum accipit, de reddendo cogitat. Mora & dilatione nimium intepeſcunt grates, velut ferculum bonum, sed jam frigidum.

Verùm desidia humana, ne dicam, malitia, hac in re sæpe maxima. Nullum vitium frequentius, quàm ingrati animi. Mille in nos iterumque mille congeruntur beneficia, vix gratias de uno referimus. At dixeris: Dies toti agendis gratis forent destinandi. Ita sanè, mi homo, dies toti inter gratiarum actiones expendendi. Non dico totis diebus submittenda humi genua, at tollendas caelo manus, laudes divinas voce decantandas. Hoc ajo, crebrius de die iteratis vicibus, & quam potest sæpissime gratias Deo tribuendas his talibus vocalis: *Gratias tibi ago, mi Deus, gratias ago.* Cum autem singulare beneficium, quamvis id videri possit minimum, accipitur, mox suo se conditori listat animus, & quibuldam velut saltibus attollens dicat: *Ago tibi, mi Deus, ago mille gratias, ago decem millia, ago centies millia, ago decies centena millia, ago gratias immensas, infinitas.* Hoc nimirum est, ut sacræ paginæ loquuntur exultare. *Quod toties in psalmis David factitans: Exultabo, inquit, & laudabo.*

Et labor in misericordia tua. Idem & alia quam creber-
timè repetit. Ita & Sophonias: *Letare, ait, & exulta in
omni corde.* Ita Lucas de Christo: *In ipsa, inquit, hora exul-
tavit in spiritu, & dixit: Confiteor tibi Pater.* Idem de Chri-
stianorum primis: *Sumebant cibum, ait, cum exultatione.*
Maxima laus hominis defuncti, si ei funebri oratio hoc
tribuat elogii: De beneficiis omnibus, minimis, maxi-
mis, de rebus lætis, tristibus; de suavis, acerbis; de pro-
speris, adversis jugiter Deo gratias egit.

§. II.

Videte vel barbaras gentes, quam gratum animum
idolis suis, Diis fallissimis exhibuerint. Qui è præ-
liis, è naufragiis, è morbis è gravibus periculis evalerunt
incolames, ut sese gratos iisterent, impleverunt templa
tabulis votivis. Quod affirmans Tullius: *Tu, inquit, qui
Deos, putas humana negligere, non animadvertis ex tot tabu-
lis pictis, quàm multi vim tempestatis effugerint, in portumque
salvi advenerint.* Strabo memorat Epidauri templum
Esculapio sacrum ægrotantium multitudinè conferri-
ssimum, suffixis passim tabellis, quæ redditam sospitatem
magna grati animi significatione testarentur. Aristoteli
Gratiarum templum medio urbi collocari scri-
bitur, ait, ut omnes opportunè discerent dari beneficia,
& reddere. Stagira philosophi verba sunt ista: Unde etiam
Gratiarum templum obviam statuunt, ut retributio
efficiatur. Quippe cum id proprium gratiarum sit, ut &
ei, qui nobis gratificatus est, vicissim Mererimus, &
iple rursum gratificando nos provocet.

Ad eandem dandi & reddendi beneficii memoriam
conservandam præcis celebrator nomine quam pretio
fuit Barti annulus. Bartus in Africâ Cyrenæ urbem condi-
dit. Cives ne ingrati essent urbis Conditori Sil-
phium, a unaque annulum, in quo ea herba erat inscul-
pta, obulerunt. Munus non magnum, sed magni affec-
tus testimonium. Quidquid nos Deo gratiarum refe-
rimus, heu quam modicum, quam nullum est munus,
nisi & annulum addamus, æternitatis memoriam, &
eo, quo possumus modo, infinitas gratias agamus. Sed &
ejus rei nos Barti annulus monet, ut, qui gratum ani-
mum in seipso cupit fovere, ea oculis opponat, quæ
identidem ad beneficiorum memoriam inducant, &
gratiarum moneant. Hic quisvis res sibi opportunas cir-
cumspiciat, quas ante oculos ponat. Sunt qui strophii
aut cinguli nodum, chartulam hami abjectam, memo-
rialem annulum, alii alia sub aspectum collocant, ne
quidem eorum, quæ sibi faciendâ sciunt, oblivione obruant.

Nec ullum beneficium velut exiguum spernendum.
Ita scriptor religiosissimus docet: *Esto gratus pro minimo,
& eris dignus majora accipere. Si dignitas datoris inspicitur,
nullum datum parvum, aut nimis vile videtur.* A viro principi-
pe vel sterculum accepisse, magni æstimamus; è tali ma-
nu pretiosum venit munus, quodcumque venit. Qui
gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratiâ datâ, pa-
tiens pro ablata.

Beatus Paulus in agendis gratiis summè assiduus fuit.
Hinc de beneficiis tam in se, quam in alios collatis mil-
lies agens gratias: *Gratias ago, inquit, Deo meo per Jesum
Christum pro omnibus vobis.* Hoc ipsum ingeminans, *Gra-
tias Deo, inquit, quod servi sustis peccati, obedistis autem ex
corde.* Idem aliàs repetit: *Gratias ago Deo meo semper.* Nec
cessat eadem epistolis inserere: *Gratias ago Deo meo, cui
servio.* Ita non Romanis solum & Corinthiis, sed etiam
Philippensibus, Ephesiis, Colossensibus, Thessaloni-
centibus, assidue hoc ipsum commendans: *In omnibus,
inquit, gratias agite, hæc est enim voluntas Dei, in Christo Je-
su in omnibus vobis.* Nec ferè aliud quicquam est, quod
ad eò frequenter & contentè ingerat, quam istud ipsum:
Grati estote: Quod Colossensibus unicè commendans:

Tom. II.

A Pax Christi, ait, exulet in cordibus vestris, in qua & vocari Coloss. c. 3.
estis, in uno corpore. Et grati estote. Hic ego Christianos
omnes voce magnâ vel millies, atque milies iterumque
millies inlamo: *Estote grati.* Verendum sanè ne hæc in re-
nimis modici simus. Neque enim placet Deo, ut ei ad
pecuniam numeratam, seu nummo, ut Jurisconsulti
loquuntur, semel præ totâ hebdomade, vel mensè, sed
partibus, pro singulis quibuscumque beneficiis gratias
agamus. Ita ipse sanctorum hominum quosdam eru-
dit, ut ad singulas quantum fieri possit, buccellas, quas
ori ingererent, gratias agerent. Ita diva Mechthildis di-
xit: *Etiam dormiturus quisque desideret, ut singulas respira-
tiones, quas nocte illi faciet, tanquam eximiam mè laudem
suscipiam.* Ergo quod Paulus imperat, in omnibus gratias
agite, hæc est enim voluntas Dei. Id nos profectò docent
optimorum exempla, id ratio jubet & conscientia. Nec
enim aliud habemus hostimentum, quod divinis benefi-
ciis reddamus, quam istud unicum: *Deo gratias.* Aut ni-
miùm avarus, aut certè desidiofus nimium est, qui gra-
tias meminisse benefactori, cum possit, nolit.

CAPUT XI.

Tobias uterque orationi, jejunio, elemosynæ
deditissimus.

Tobias uterque tam pater, quam filius seridè delibe-
rarunt inter se, quid præmii viro illi fidelissimo da-
rent. Tandem tot ejus beneficiis enumeratis, in eam sen-
tentiam conspirant, eorum omnium, quæ allata sunt,
partem dimidiam offerre. Neque verò nimiam fore li-
beralitem istam, quæ optimè merito, cum deberet
totum, assignaret partem. Vocant igitur auctorem viæ,
unaque ambo plurius rogant, dignaretur dispendiam
partem omnium, quæ attulerant, acceptans habere. Qui-
bus suavi humanitate: *Benedicite Deum cali, ait, & coram
omnibus viventibus confitemini ei, quia fecit vobiscum miseri-
cordiam suam. Etenim sacramentum regis abscondere bonum
est: opera autem Dei revelare, & confiteri honorificum est.* Mox
subjungens: *Bona est, inquit, oratio, cum jejunio, & eleemo-
synâ, magis quàm thesauros auri recondere. Quoniam eleemo-
synâ à morte liberat, & ipsa est, quæ purgat peccata, & facit in-
venire misericordiam, & vitam æternam.*

Hic mihi, mi Lector, mens neutiquam est de oratio-
ne, jejunio & elemosynâ differere. Id libris singularibus
jam factum. Animus est hoc loco solum de mixturâ,
conjunctione, ac concordia orationis, jejunii, & eleemo-
synæ, compendio differere. Aures obsecro vacivas
dissertationi præbe. Ab ore Angeli hæc doctrina fluxit,
pectori penitissimo inscribenda.

§. I.

Bonam esse orationem cum jejunio & elemosynâ
sapiientissimi quique ac sanctissimi viri ac feminae
omni ævo censuerunt. Ita Moses, Elias, David, Ezechias,
Daniel, Judith, Esther, totque alii præcæ legis optimates
judicarunt. Christus ipse hoc sermonibus & exemplis
docuit. Moses, ut audientiam suo ad Deum accessui nâ omnes
impetraret, in monte non tantum precationibus sub-
mississimis egit, sed quadraginta diebus, jejunium præmisse
instituit cum Deo colloquii. Illiberalem aut immi-
tem in pauperes fuisse Moysen nemo cogitet. *Erat enim
Moses, quod sacra pagina testatur, vir mitissimus super om-
nes homines, qui morabantur in terrâ.* Cùm Imperator Jo-
sue conflictu acerrimo in Amalecitas pugnaret, in rupe
Moses passis ac sublatiis brachiis oravit. Tandiu verò
Israëlis populus vincebat, quamdiu Moses hoc precant-
is habitu persistebat. *Sin autem paulullû remississet brachia, Exod. 17. 11.
vincebant Amalecitas.* Quid hoc quæso superstitionis est?
Num oratio non satis ex se nervota, nisi eam diductæ ac
cælo elatæ manus commendent? Num bonitas divina
his

Kkk

Eudovicia
Eloisus in
Momi spi-
rit cap. 2.
mibi p. 3.
vid. Amis-
sira meam
lib. 1. cap. 5.
S. 4. & lib.
2. cap. 8. S. 7.

Vide de meis
Rhetoricam
celestem;
Gazophylaci-
um Christi;
& Pharmaco-
cum Pharm-
macorum scri-
pturales li-
bros.

Bonam ef-
fe oratio-
nem cum
jejunio &
elemosy-
nâ sancti cen-
suerunt, in
lege vete-
ri.

Moses.
Num. c. 12.
nes homines, qui morabantur in terrâ. Cùm Imperator Jo-
sue conflictu acerrimo in Amalecitas pugnaret, in rupe
Moses passis ac sublatiis brachiis oravit. Tandiu verò
Israëlis populus vincebat, quamdiu Moses hoc precant-
is habitu persistebat. Sin autem paulullû remississet brachia, Exod. 17. 11.
vincebant Amalecitas. Quid hoc quæso superstitionis est?
Num oratio non satis ex se nervota, nisi eam diductæ ac
cælo elatæ manus commendent? Num bonitas divina
his